

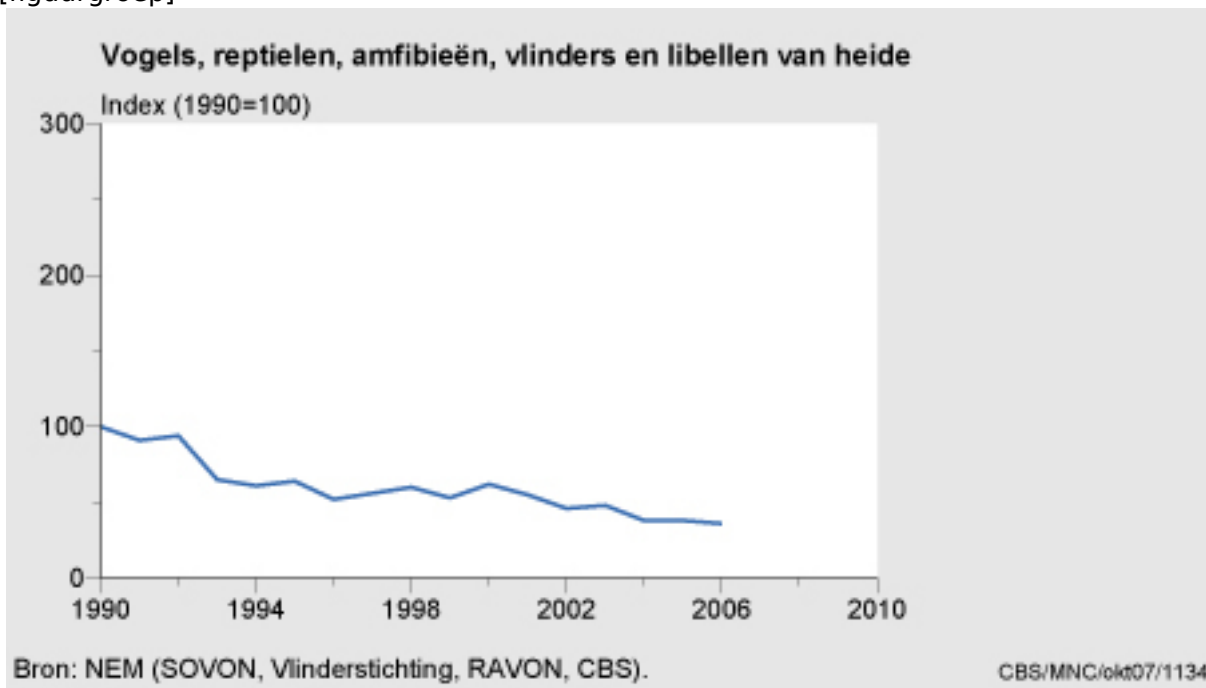
Karakteristieke diersoorten van de heide

Indicator | 19 oktober 2007

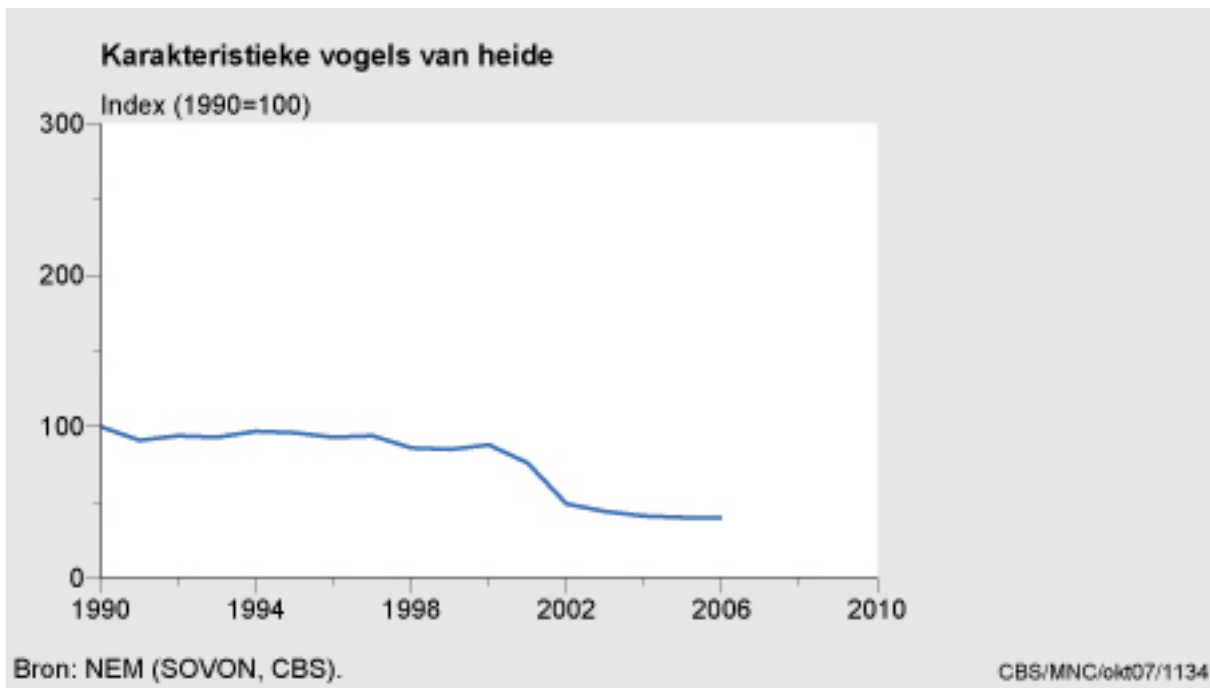
U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

Veel typische diersoorten van de heide nemen af. Vooral broedvogels en dagvlinders op de heide gaan sinds 1990 achteruit, maar de meeste soorten reptielen, amfibieën en libellen houden zich staande of nemen toe. Belangrijke oorzaken van achteruitgang van vogels en dagvlinders van heide zijn vergrassing, bosopslag en verdroging.

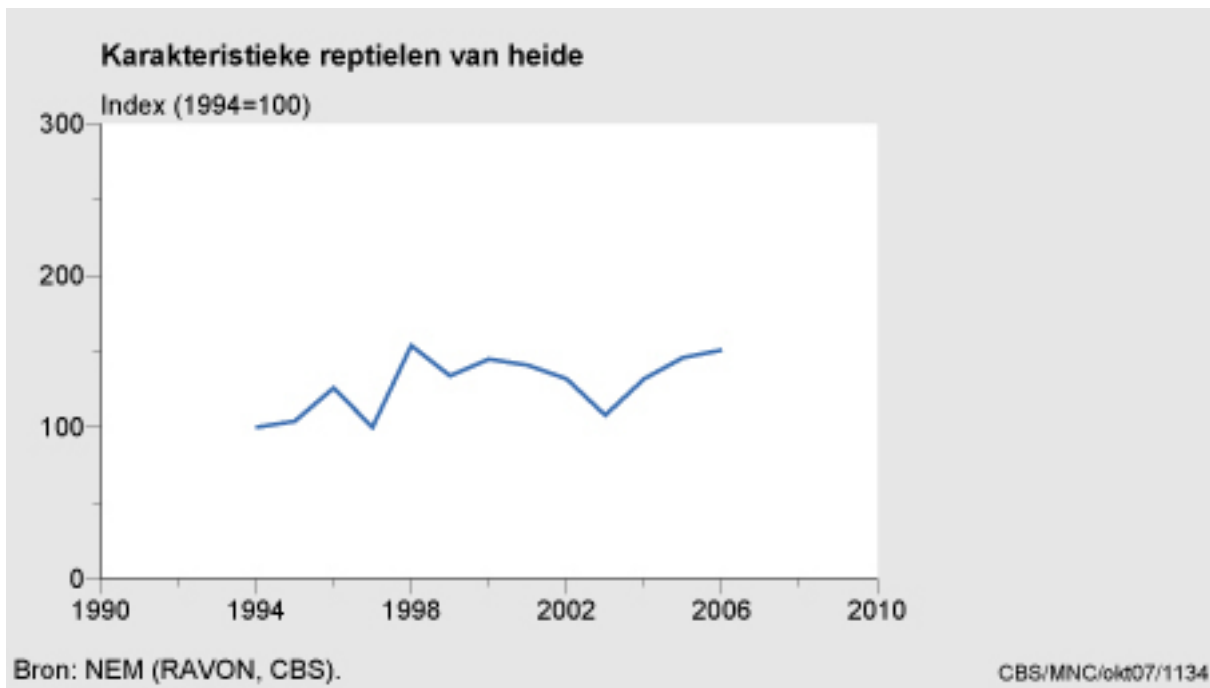
[figuurgroep]

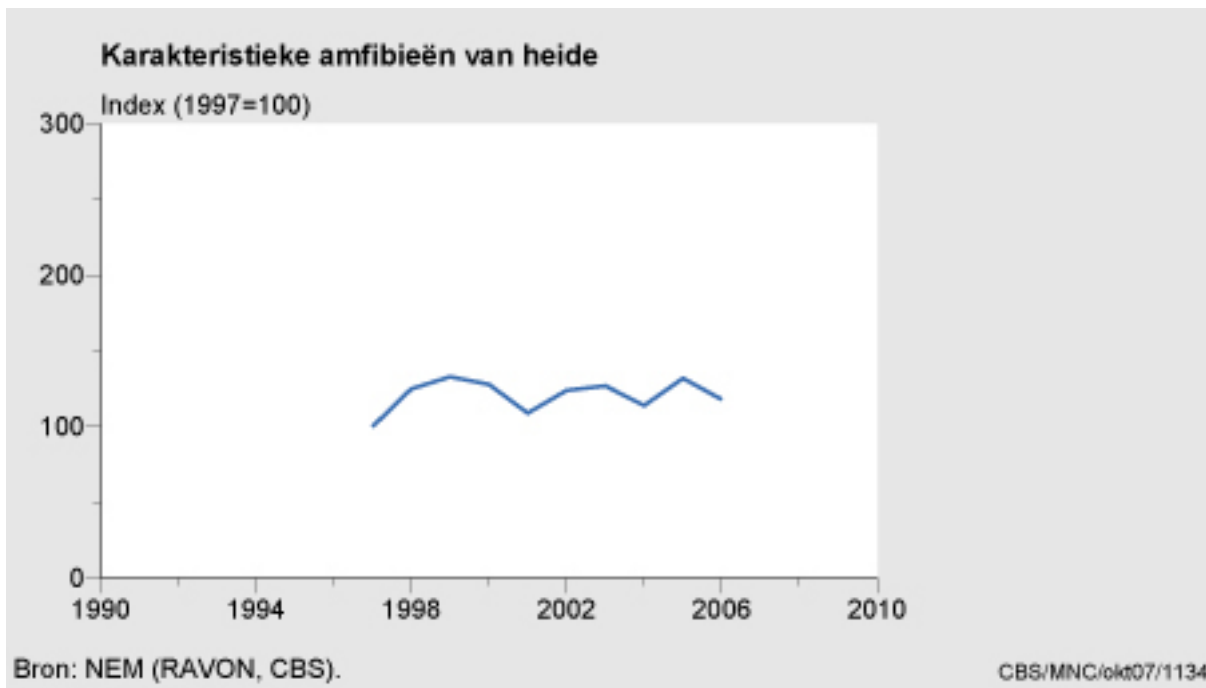
- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(xls\)](#) [3]

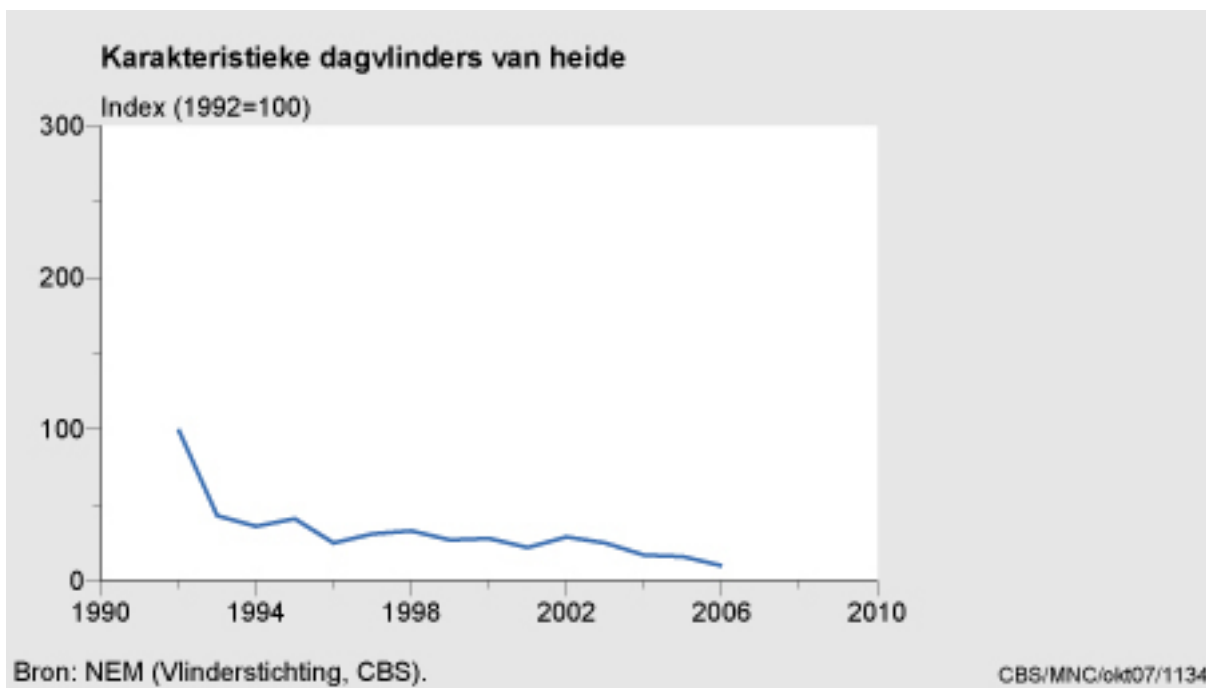
- [Download figuur](#) [4]
- [Download data \(xls\)](#) [5]

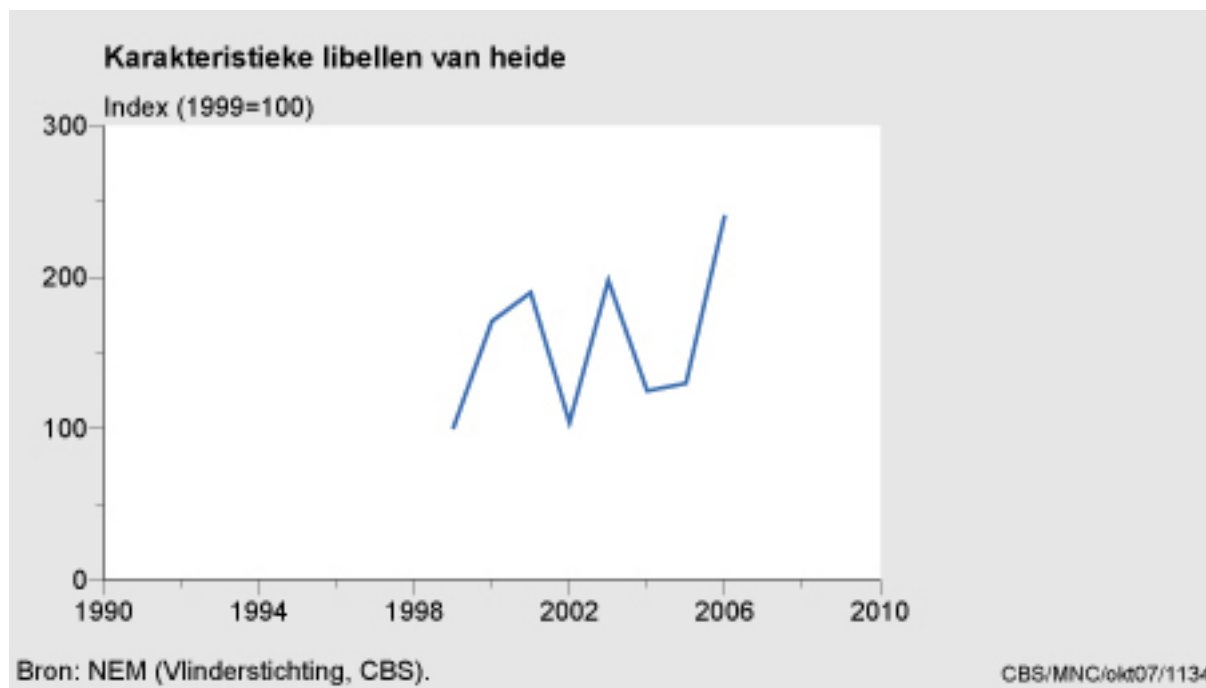
- [Download figuur](#) [6]
- [Download data \(xls\)](#) [7]

- [Download figuur](#) [8]
- [Download data \(xls\)](#) [9]

- [Download figuur](#) [10]
- [Download data \(xls\)](#) [11]

- [Download figuur](#) [12]
- [Download data \(xls\)](#) [13]

[/figuurgroep]

Ontwikkeling broedvogels

Gemiddeld genomen komen kenmerkende broedvogels van de heide rond 1990 minder voor dan in 1950. In de periode 1990-2003 namen veel broedvogels nog verder af, waaronder korhoen en andere soorten van open heide. Duinpieper en klapekster zijn geheel verdwenen. Sommige soorten zijn echter toegenomen, waaronder de boomleeuwerik.

Ontwikkeling dagvlinders

Nog sterker dan broedvogels zijn de dagvlinders op de heide achteruitgegaan. Enkele soorten zijn inmiddels verdwenen of bijna verdwenen, waaronder het vals heideblauwtje en de kleine heivlinder.

Ontwikkeling reptielen

Ondanks de vergrassing en verbossing gaan adder, gladde slang en zandhagedis sinds 1994 vooruit, al zijn deze soorten in 1994 nog wel minder talrijk dan rond 1950. Alleen de levendbarende hagedis gaat sinds 1994 achteruit.

Ontwikkeling amfibieën

De trends van heikikker en poelkikker vertonen een min of meer stabiel patroon.

Ontwikkeling libellen

De groep van typische heidelibellen doet het als geheel goed. Er zijn echter opvallende verschillen tussen de soorten. Er zijn vier toenemende soorten, waaronder koraaljuffer en tengere pantserjuffer en vier afnemende soorten, waaronder de speerwaterjuffer.

Referenties

- Dijk, A.J. van, A. Boele, L. van den Bremer, F. Hustings, W. van Manen, A. van Kleunen, K. Koffijberg, W. Teunissen, C. van Turnhout, B. Voslamber, F. Willems, D. Zoetebier en C.L. Plate (2007). Broedvogels in Nederland 2005. SOVON-monitoringrapport 2007/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Dijk, A.J. van, M.J.T. van der Weide, S. Deuzeman, L. Dijkzen, D. Zoetebier en C. Plate (2002). Kolonievogels en zeldzame broedvogels in Nederland in 2000 en 2001. SOVON-monitoringrapport 2002/03. SOVON Vogelonderzoek Nederland. Beek-Ubbergen.
- Swaay, C. van, D. Groenendijk en R. Ketelaar (2003). Dagvlinders en libellen onder de meetlat: jaarverslag 2002. Rapport VS2003.005 De Vlinderstichting, Wageningen.
- Zuiderwijk, A. (red.) (2003). Het meetnet reptielen in 2002. Nieuwsbrief Meetnet Reptielen nr. 26. RAVON Werkgroep Monitoring. Amsterdam.

Relevante informatie

- [Netwerk Ecologische Monitoring](#) [14]
- [Methode indexcijfers \(TRIM\)](#) [15]
- [SOVON](#) [16]
- [RAVON](#) [17]
- [De Vlinderstichting](#) [18]

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Karakteristieke diersoorten van de heide

Omschrijving

Ontwikkeling populatie van vogels, reptielen, amfibieën, vlinders en libellen

Verantwoordelijk instituut

Centraal Bureau voor de Statistiek

Berekeningswijze

De gecombineerde Soortgroep Trend Index (STI) betreft de meetkundige gemiddelde index (indexwaarde 1990 = 100) voor heide karakteristieke soorten broedvogels, dagvlinders, amfibieën, reptielen en libellen.

De gegevens zijn ontleend aan de landelijke meetnetten voor broedvogels, dagvlinders reptielen, amfibieën en libellen van het Netwerk Ecologische Monitoring.

Ten opzichte van de vorige versie is de selectie van soorten gewijzigd. Ook zijn vanaf deze versie amfibieën en libellen van de heide opgenomen.

Basistabel

De index van de betrokken soorten met hun trend staan onder het tabblad afzonderlijke soorten onder Download figuurdata.

Geografisch verdeling

Heide

Andere variabelen

geen

Verschijningsfrequentie

jaarlijks

Achtergrondliteratuur

Dijk, A.J. van, A. Boele, L. van den Bremer, F. Hustings, W. van Manen, A. van Kleunen, K. Koffijberg, W. Teunissen, C. van Turnhout, B. Voslamber, F. Willems, D. Zoetebier en C.L. Plate (2007). Broedvogels in Nederland 2005. SOVON-monitoringrapport 2007/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen. Swaay, C. van, D. Groenendijk en R. Ketelaar (2003). Dagvlinders en libellen onder de meetlat: jaarverslag 2002. Rapport VS2003.005 De Vlinderstichting, Wageningen. Zuiderwijk, A. (red.) (2003). Het meetnet reptielen in 2002. Nieuwsbrief Meetnet Reptielen nr. 26. RAVON Werkgroep Monitoring. Amsterdam.

Opmerking

geen

Betrouwbaarheids codering

Schatting gebaseerd op een groot aantal (zeer accurate) metingen, waarbij representativiteit van de gegevens vrijwel volledig is.

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2007). [Karakteristieke diersoorten van de heide](#) [19] (indicator 1134, versie 06 , 19 oktober 2007). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL

Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl113406>

Links

- [1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1134>
- [2] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1134_001g_clo_06_nl.jpg
- [3] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1134-001g-clo-06-nl.xls>
- [4] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1134_002g_clo_06_nl.jpg
- [5] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1134-002g-clo-06-nl.xls>
- [6] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1134_003g_clo_06_nl.jpg
- [7] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1134-003g-clo-06-nl.xls>
- [8] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1134_004g_clo_06_nl.jpg
- [9] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1134-004g-clo-06-nl.xls>
- [10] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1134_005g_clo_06_nl.jpg
- [11] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1134-005g-clo-06-nl.xls>
- [12] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1134_006g_clo_06_nl.jpg
- [13] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1134-006g-clo-06-nl.xls>
- [14] <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/natuur-milieu/methoden/dataverzameling/overige-dataverzameling/netwerk-ecologische-monitoring.htm>
- [15] <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/natuur-milieu/methoden/trim/default.htm>
- [16] <http://www.sovon.nl/>
- [17] <http://www.ravon.nl/>
- [18] <http://www.vlinderstichting.nl/>
- [19] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl113406>